І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone:
BArclay 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 17 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 27-го СІЧНЯ 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JANUARY, 27, 1961 No. 17 VOL. LXVIII.

СОВЄТИ ЗВІЛЬНИЛИ ДВОХ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ ІЗ ЗАЛОГИ ЛІТАКА РБ-47

През. Кеннеді заявив, що уряд не задумує відновляти дипломатичних взаємин з Кубою і що він не плянує особистої зустрічі з Хрущовим

Вашингтон. — Найбільшою несподіванкою під час першої пресової конференції през. Кеннеді, що відбувалася в середу дня 25 січня у Залі Договорів нового будинку державного департаменту, було його повідомлення, що Совєти звільнили двох американських летунів, які залишилися живими гісля зістрілення Совєтами літака РБ-47 над водами Арктики в липні минулого року. Ці летуни капітан Джан Р. МекКон і капітан Фріман Б. Олстед були звільнені в середу ранком і вони зараз же, після невеликої затримки відлетіли через Амстердам до Вашингтону, куди вони мали приїхати в четвер по полудні. Повідомлення про звільнення летунів подав през. Джан Кеннеді в окремій заяві, виголошеній ним на початку конференції, заявляючи водночас, що американський уряд задоволений з цього рішення совєтського уряду і вважає, що цей акт Совєтського Союзу усунув одну з поважних перешкод на шляху для поліпшення американсько - совєтських взаємин. Відповідаючи на дальші питання журналістів, що були зібрані в рекордово великій кількості, бо понад 500 осіб, през. Кеннеді заявив, що він наказав дальше припинення розвідувальних летів над Совєтським Союзом, які були здержані на доручення през. Айзенгавера після інциденту з У-2, і що американський уряд не дав Совєтам ніяких концесій чи й обіцянок в рекомпенсату за це звільнення, додаючи, що він не плянує відбуття якоїсь особистої зустрічі з Хрущовим. На запит одного з журналістів, щодо заходів в справі звільнення летуна з У-2 Поверса, Кеннеді заявив, що це справа іншої категорії і тому теж мусить бути вирішувана окремо. Водночас през. Кеннеді передав з одного боку привітання родинам звільнених летунів, поділяючи їх радість, і висловив співчуття родинам тих летунів із залоги РБ-47, які загинули. В дальших своїх відповідях през. Кеннеді торкнувся справи Куби і заявив, що створена внаслідку революційних рухів ситуація в цій області вимагає спеціяльного розгляду й уваги, зокрема з огляду на чужі для цієї гемісфери тенденції, які загрожують мирові і безпеці. Заявляючи це, през. Кеннеді ствердив, що під сучасну пору уряд не плянує відновляти дипломатичних взаємин з Кубою. Проголошуючи це ствердження, Кеннеді хвилево був помилився і замість слів „з Кубою" сказав „із Совєтським Со..." Щодо інших закордонних справ, зокрема ситуації в КонҐо і в Ляосі, то Кеннеді сповістив про започаткування широкої харчової допомоги ЗДА для голодуючого Конґа і що ЗДА бажали б, щоб Ляос став мирною і незалежною країною. Нову добу в публічних зв'язках Президента з народом, який матиме змогу безпосередньо з конференційної залі бачити Президента і чути, що він відповідає на запити журналістів — відкриває ця перша пресова конференція. Вона відбулася вперше увечері, щоб якнайбільше людей могло з неї користати. Вона відбулася в новому будинку державного департаменту, що є віддалений на одну милю від Білого Дому. В цій залі є місць на 600 журналістів, 8 будок для радіових передач і місце для численних фотографів і телевізійних камер. Кеннеді заявив, що він впровадив новий спосіб переводжування пресових конференцій без жадної цензури, бо хоче мати безпосередній зв'язок із найширшими колами американського народу. Такі конференції відбуватимуться що 6 або 7 тижнів, а крім того будуть і пресові конференції, які відбуватимуться вдень, і вони також будуть передавані через телевізію і радіо.

ПРЕЗ. КЕННЕДІ НАРАДЖУЄТЬСЯ З ШЕФАМИ ЗБРОЙНИХ СИЛ ЗДА. — Під час спеціяльної наради з об'єднаними шефами штабів ЗДА през. Кеннеді обговорив з ними проблеми мілітарної політики ЗДА, зокрема стратегії холодної війни з Совєтським Союзом. На фото (від ліва): ген. Дейвід М. Шовп, командант корпусу морської піхоти, ген. Томас Д. Вайт, шеф летунських збройних сил, ген. Лаймен Л. Лемніцер, голова об'єднаних шефів штабів, през. Кеннеді, адмірал Арлі А. Бурк, шеф морських операцій і ген. Г. Г. Декер, шеф армії.

Уряд наказує своїм аґенціям притримуватися бюджетового проєкту Айзенгавера

Вашингтон. — Директор бюджету Дейвід Е. Белл вислав рекомендації до всіх департаментів і урядових аґенцій, щоб вони в своїх бюджетових плянах придержувалися того бюджетового проєкту, який предложив президент Айзенгавер. Белл заявив, що можуть бути тільки незначні зміни в новому бюджеті в порівнянні з Айзенгаверовим проєктом. Ці зміни можуть бути в тих пунктах, де президент Кеннеді плянує збільшити видатки державної скарбниці, щоб зменшити число безробітних в тих районах, де воно є довший час надто високе. Сам Кеннеді заявив на пресовій конференції, що ще не є відоме, на скільки він плянуватиме федеральні видатки більші від заплянованого бюджету свого попередника. Кеннеді обіцяв в найближчих днях звернутися до Конґресу з пропозицією ухвалити нові закони для поборювання безробіття.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАПОВІДАЄ, ЩО УРЯД ОХОРОНЯТИМЕ ВАРТІСТЬ ДОЛЯРА

Вашингтон. — Президент Кеннеді заявив на пресовій конференції, що „треба охороняти вартість доляра, і що можна буде втримати доляр при теперішній його вартості". Кеннеді склав цю заяву одну годину після того, як представник Білого Дому повідомив пресу про те, що окрема комісія, призначена Президентом, рекомендує урядові, щоб за всяку ціну змагав до втримання доляра на теперішній його золотовій вартості, це значить, щоб і надалі одна унція золота коштувала $35. Кеннеді заявив, що він говоритиме про справу відпливу золота за кордон в своєму понеділковому зверненні про Стан Унії, і що до двох тижнів він звернеться до Конґресу з окремим посланням в справі відпливу золота і вартости доляра. Президент сказав, що вартість доляра є в тісному зв'язку з дефіцитовим платничим балянсом, це значить, що вже кілька років ЗДА видають більше долярів за кордон, ніж дістають американської валюти з чужих країн. Це діється, хоч в останньому році американський експорт перевищував імпорт. ЗДА видають доляри титулом допомоги закордонним країнам, на втримання своїх збройних сил в Европі, головним чином в Західній Німеччині, на втримання оборонних баз в цілому світі, а також американські туристи вивозять кожного року за кордон майже півтора більйона долярів. Журналісти запитували Президента, чи його уряд не думає скасувати зарядження президента Айзенгавера про поворот 480.000 членів родин американських вояків і урядовців, які живуть в чужих державах. Кеннеді відповів, що він вже нараджувався з державним секретарем і секретарем скарбу над цією справою, і має звіт, що мораль американських вояків в Европі обнизилася б, коли б їхні родини виїхали до ЗДА. Президент сказав, що треба цю справу докладно обміркувати і ствердити, що гірше: чи поворот до цієї країни членів родин вояків і урядовців, чи дальший відплив золота і дальша загроза для вартости доляра. Економічні дорадники рекомендують Президентові, щоб він не касував зарядження Айзенгавера в цій справі. Кеннеді заявив, що не можна обмежувати імпорту до ЗДА, бо треба дивитися на те, що імпорт — це проблема приязних відносин із союзниками Америки, але при тому треба б мати на увазі і розвиток американського промислу, який, деколи, не може змагатися з чужими дешевими товарами. Президент публічно підтримав спікера Палати Репрезентантів Сема Рейбирна, який старається збільшити число членів Комісії Правил таким способом, щоб в ній більшість мали ліберали, щоб легко можна було ухвалювати урядові законопроєкти. Кеннеді сказав, що Конґрес де без впливів уряду, і тому він не вмішується до внутрішньої боротьби в Конґресі, але, на його думку, повинен бути в обидвох Палатах такий реґулямін, який вможливлював би їм працювати так, щоб більшість могла здійснювати свої законодатні пляни. Кеннеді є за те, щоб відкласти початок переговорів в Женеві про контролю атомового збросння до березня, щоб його уряд мав час докладно обдумати нові проєкти в цій справі. Ці переговори були відкладені до 8-го лютого. Кеннеді заявив, що він є за те, щоб президентські електори мусіли голосувати так, як їм наказує вислід загальних виборів, і щоб вони не могли діяти по своїй власній волі.

У КОНҐРЕСІ ЗДА ПРОДОВЖУЮТЬСЯ ЗАЯВИ З НАГОДИ РОКОВИН ПРОГОЛОШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ

Вашингтон. — Заяви поодиноких конґресменів з нагоди роковин проголошення української державної незалежности і соборности 43 і 42 роки тому продовжувались також у вівторок. 24-го січня. Сенат у тому дні не мав сесії і продовжуватиме свої наради в четвер 26-го січня. Тим часом, у Палаті Репрезентантів конґресмени один за одним продовжували свої заяви з нагоди українських роковин 22-го січня, високо оцінюючи волелюбність українського народу та його боротьбу за волю. 24-го січня склали свої заяви з нагоди роковин проголошення української незалежности такі конґресмени: Герολд С. Остертаґ з Ню Йорку, Говард С. Робісон з Ню Йорку, Фред Маршал з Міннесоти, Еміліо Даддаріо з Коннектикат, Вільям Е. Міллер з Ню Йорку, Роленд В. Лібонаті з Іллинойс, Клемент И. Заблоцкі з Висконсин та Самюел Н. Фрідел з Меріленду.

УКРАЇНСЬКИЙ ПРАПОР УПЕРШЕ НА РАТУШІ ТОРОНТА

Торонто. — Місцевий журнал „Глоўб енд Мейл" з 23-го січня ц. р. помістив фотознімку міського ратуша, з вікна якого в дні 22-го січня повівав синьо - жовтий український прапор. Під знімкою є підпис: „Український прапор уперше на Сити Гол. Член Асоціяції Української Молоді поздоровляє його". Рівночасно надруковано допис про відзначення роковин 22-го січня місцевою українською громадою. Імпреза відбулася в Мессі Голл при участі 3.500 осіб та провінційного міністра, Аллена Ґросмена. Під час промов віддано багато уваги брутальній кампанії Москви проти канадійського прем'єра Джана Діффенбейкера за те, що він під час останньої сесії Об'єднаних Націй в Ню Йорку згадав про волелюбний український нарід, поневолений комуно - московським аґресивним колоніялізмом.

Українські громади відзначають роковини 22-го січня

З багатьох українських громад наспівають дальші повідомлення про врочисте відзначення роковин проголошення української державної незалежности і соборности 22-го січня сорок три і сорок два роки тому. Святкування відбулися переважно в сам день роковин, в неділю 22-го січня ц. р., хоч цілий ряд громад, між ними і прикладна своєю наполегливістю та жертвенністю громада в Джерзі Сиіті, а дальше громади в Байоні і Клівленді та ряд інших міст заповіли відповідні врочистості на найближчу неділю, 29-го січня. Крім уже поданих повідомлень про відзначення роковин 22-го січня в Ню Йорку, Ню Гейвені, Филаделфії, Гемтремку, Бриджпорті, Балтиморі, Йонґставні, Вилмантику і Коговзі, наспіли повідомлення про подібні святкування в Дітройті, де промовляв д-р Мирослав Прокоп, в Шикаґо з промовою проф. Зенона Саґана та ряду інших місцевостей. В усіх цих містах та їхніх стейтах посадники і губернатори проголосили з нагоди роковин 22-го січня День Української Незалежности та були вивішені українські синьо - жовті прапори. Докладніші повідомлення про ці святкування будуть поступово друковані в дописах з громад.

Хрущов прибув до Києва для інспекції сільського господарства й чистки його керівництва

Київ. — Згідно із своєю обіцянкою, зробленою на сесії пленуму ЦК КПСС в дні 17 січня ц. р., Хрущов вибрався в інспекційну подорож по совєтських республіках, що зазнали в минулому році важкого неврожаю. У вівторок, дня 24 січня Нікіта Хрущов прибув уже до Києва, де то, згідно із повідомленням ТАС-С-а, він має взяти участь у надзвичайній сесії Центрального Комітету Комуністичної Партії України, що її очолює вилаяний ним у Москві за катастрофальну господарку перший секретар цієї партії Микола Подгорний. Заповідаючи свою поїздку в Україну й інші республіки, Хрущов загрозив, що він говоритиме там „докладніше" про причини і спричинників сільсько господарських неуспіхів і натякав навіть на деякі дисциплінарні акції, що — на думку політичних коментаторів — можуть виявитися навіть в усуненні Подгорного із посту першого секретаря КПУ і Кальченка із посту прем'єра Української ССР. Подібну ж чистку започатковано вже у Казахстані, де згідно із повідомленням ТАСС-у, усунено дотеперішнього прем'єра Казахстану Жумабека Ташенєва і на його місце призначено Салкена Давлєнова, який досі займав становище заступника міністра сільського господарства і голови казахстанського держпляну, а передтим був одним із обласних секретарів комуністичної партії Казахстану.

ЗАХОПЛЕНА „САНТА МАРІЯ" В ДОРОЗІ ДО АФРИКИ

Вашингтон. — Схоплений минулої неділі групою узброєних португальців великий португальський пасажирський корабель „Санта Марія", який плив до одного з портів на Флориді в ЗДА, змінивши курс зник на широких водах Атлянтику, поки не побачив його і не впізнав здалека данський вантажний корабель „Вібеке Гульва" в минулу середу вранці. Його радіо-депешу переловили американські літаки і кораблі, відряджені до місії перехоплення „Санта Марії". Літак морської фльоти типу „Нептун" 112-В остаточно віднайшов схоплений корабель і подав докладну відомість однаково про його перебування та курс, як теж про заміри його теперішніх посідачів. З короткої переведеної радіо-розмови між американським пілотом і Генріком Ґальвао, колишнім португальським сотником і політичним в'язнем, завзятим противником теперішнього португальського режиму генерала Саляцара, виходить, що „Санта Марія" пливе в сторону португальської колонії Анґоля, де названий Генрік Ґальвао був свого часу державним адміністратором. Здогадуються, що в Анґолі вибухнуть революційні заворушення в моменті, коли „Санта Марія" вплине туди. Генрік Ґальвао відмовився завернути з курсу і плисти в сторону Америки. Два американські нищильники і атомово - підводний човен „Морський Вовк" дістали наказ перехопити „Санту Марію". Однак — за газетними вістками — в американських керівних колах нема рішучого переконання, що схоплення корабля „Санта Марія" групою політичних противників теперішнього португальського режиму — це був акт піратства. В усякому разі — це не був актом бунту на широкому морі, бо ніхто з членів залоги не належав до змови, а третій старшина корабля згинув у збройному спротиві напасникам. Зрештою, 620 цивільних подорожних різних національностей, між ними коло 40 американців, знаходяться цілі й здорові та дістають правильно належні їм харчі і всі інші вигоди. Вони самі це потвердили в радіоповідомленнях й остаточно потвердив це сам Генрік Ґальвао в радіо-депеші до „Ню Йорк Таймсу". Політичний лідер португальської опозиції, ген. Гумберто Дельґадо, який перебуває в Бразилії, рішуче заперечив, наче б схоплення „Санта Марії" було актом піратства: він назвав це одним з актів політично-революційної боротьби, який заплановано як гасло для революціонерів в Португалії і її кольоніях. Генрік Ґальвао загрозив, що коли б будь-чиї воєнні кораблі захотіли силою завернути „Санта Марію", то він радше затопить корабель. Тому американські чинники слушно лякаються, що зупинення силою „Санта Марії" може довести до збройного зудару, в якому потерплять цивільні подорожні. Справа схоплення того корабля і його віднайдення була одним із предметів пресової конференції през. Кеннеді в минулу середу. Президент, який був за останньої світової війни морським старшиною, відчитав дуже докладну позицію, де віднайдено схоплений португальський корабель. Він заявив, що покищо не видано наказу висадити на той корабель американських вояків.

Мекміллен не хоче підтримувати ідею нової конференції „на вершинах"

Лондон. — Відповідаючи на запити соціялістичних послів в Палаті громад в справі нової східньо-західньої конференції „на вершинах", яку хотіли б мати ліві англійські кола, англійський прем'єр Герольд Мекміллен заявив, що „це проблема, яка метода в нинішньому часі найкраща, щоб поступити вперед на шляху до нової міжнародної конференції". Мекміллен дуже обережно висловлювався і дав зрозуміти, що він не буде підтримувати концепцію швидкої нової конференції „на вершинах" з участю 3-ох західніх голів урядів і держав та Хрущова. Зате він підкреслив, що спершу треба перевести наради з новим американським президентом, але тут же Мекміллен застерігся, що през. Кеннеді щойно перейняв урядування і тому, мовляв, „ще завчасно робити будь-які пляни". Цими своїми заввагами Мекміллен відповів також однаково прихильникам якнайшвидшу допущення до Об'єднаних Націй комуністичного Китаю, як також внескодавцям, щоб англійський уряд настоював на висланні Америкою великої харчової допомоги для голодуючих китайців.

В Англії призначено нового шефа генерального штабу

Лондон. — Офіційно повідомлено, що ген. Річард Амайят Гулл стане наступником маршала Франсіса Фестінґа на становищі шефа Імперіяльного генерального штабу. Каденція маршала Фестінґа кінчається у вересні цього року, але в тому повідомленні не сказано, коли він фактично перестане урядувати. Генерал Річард Гулл, батько якого теж був англійським генералом, має тепер 53 роки та вславився як надзвичайно талановитий та хоробрий старшина із високою освітою за останньої світової війни. Від червня 1958 року ген. Гулл є командантом англійських суходільних військ на Далекому Сході.

В АМЕРИЦІ

● **Департамент торгівлі** повідомляє, що в минулому році американці витратили на закуп товарів і на різну працю рекордову суму $328,200,000,000. Коли ці косумційні видатки розділити на число американських громадян в минулому році, то на кожну особу, враховуючи і дітей, припаде по $1,823.

● **Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація** повідомляє, що сателіт „Ехо" з успіхом кружляє довкола Землі і його можна бачити голим оком в районі Ню Йорку в таких годинах: в п'ятницю 27-го січня о год.5:14 вранці на північ від міста під кутом 71; в суботу — 4:37 вранці під кутом 67 на півночі; в неділю — 4:01 і 6:06 вранці під кутом 64 і 65 на південному сході; в понеділок — 3:25 і 5:30 вранці на південному сході, кути — 62 і 78.

● **На зборах** Королівського Медичного коледжу в Оттаві в Канаді промовляв професор медицини з Монтреалу д-р Жак Женест, який сказав, що існує зв'язок між окремими причинами, які викликають недугу так званого високого тиснення крови. Ці причини є такі: спадковість, сіль в організмі, зворушення і перевтома та зле функціонування нирок і надниркових залоз. На думку д-ра Женеста ствердження зв'язку між цими причинами є великим кроком до успішнішого лікування зависокого тиснення крови.

Сильні морози в більшості стейтів ЗДА; заповідають більше снігу

Ню Йорк. — Вже від кількох днів продовжуються сильні морози, які навістили більшість стейтів в цій країні. В деяких місцевостях морози вставляють нові рекорди. І так в місцості Лейк Овасса мороз дійшов був до 38 ступенів нижче зера, а у Вотервіллі, Мериленд, термометр показував 41 нижче зера. В Ню Йорку і околиці мороз доходив до 5-ох ступнів, а вдень термометер не піднісся вище 15-ох ступнів. Нижче зера була температура і в деяких місцевостях в стейтіКоннектикат, де у Вестоні термометер впав був до 22 нижче зера. В деяких місцевостях були закриті школи внаслідок морозів і снігу. Бюро погоди заповідає новий сніг, хоч давній ще лежить по вулицях. Комунікація відбувається майже нормально, бо міські управи в багатьох містах були вже приготовані на сніг, численні плуги прочищували вулиці та хідники.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Архиєрейські свячення кир Володимира Маланчука**, найменованого на апостольського екзарха для українців католиків у Франції, відбудуться в неділю дня 19-го лютого ц. р., в катедрі св. Володимира й Ольги у Вінніпеґу. Архиєрейських свячень довершить канадійський митрополит Кир Максим Германюк і будуть брати участь у висвяченні єпископ Торонта кир Ізидор Борецький і єпископ Едмонтону кир Ніль Саварин.

● **Оберон Герберт**, син покійного лорда А. Герберта, тепер голова Англо-українського Товариства в Лондоні прибув дня 11 січня ц. р. до Канади, як гість Комітету Українців Канади і виступить протягом січня і лютого із доповідями в різних українських осередках, зокрема у Вінніпеґу, Саскатуні, Едмонтоні, Оттаві, Торонті, Ґамилтоні, Ошаві, Віндзорі й Монтреалі. У Вінніпеґу взяв він участь у відзначуванні роковин Української Державности і Соборности. Англо - Українське Товариство в Лондоні, що його очолює Оберон Герберт, має шість відділів, в діяльності яких приймають участь видатні англійські парляментаристи і громадські діячі.

● **Марко Г. Смеречанський**, канадієць українського похопоходження, вінніпезький геолог зголосив свою кандидатуру на провідника ліберальної партії в Манітобі. Якщо б Смеречанський був обраний на бажане йому становище і його партія перемогла б у наступних провінційних виборах, то він став би першим прем'єром українцем манітобської провінції.

● **Виклади історії української літератури на Пенсильвенійському університеті** будуть продовжувані і в літньому (вже четвертому з черги) семестрі 1961 р. і почнуться у вівторок, дня 31-го січня ц. р. Виклади веде проф. д-р Григорій Лужницький і в цьому семестрі він обговорюватиме реалізм, натуралізм, позитивізм й імпресіонізм в українській літературі до модерної літератури включно.

● **Авторський вечір Ярослави Сосенко - Острукової** відбудеться в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку в п'ятницю, дня 27-го січня ц. р., у приміщенні Клюбу. Уривки із нової повісти „Провалля", що вийде найближчим часом із друку, читатиме авторка і крім неї артистка Клявдія Гош. Початок о год. 8-ій веч.

У СВІТІ

● **У Сеулі**, столиці Південної Кореї, відбулись демонстрації проти приїзду туди першої офіційної делеґації Японії для продовжування переговорів з південно - корейським урядом про наладнання взаємних відносин. Корея була під японською окупацією і протияпонські настрої там все ще дуже сильні. Японія в останній хвилині відкликала вислання своєї делеґації, але розпочаті переговори будуть продовжуватись дипломатичним шляхом.

● **Королева Єлисавета** поїхала в Індії на лови на тигрів. Тигровим наганячам удалося виманити з джунґлії тільки одного тигра, якого застрелив чоловік королеви, Філіпп, що стояв недалеко від неї на стійці.

● **Марокканський уряд** гостро виступив проти закидів збоку Ізраїлю, наче б Марокко було винувате за траґічну смерть 42-х жидів, які, втікаючи з Марокко до Ізраїлю, загинули на Середземному морі. Марокко виправдує свою заборону еміґрувати жидам до Ізраїлю арґументом, що воно не може погоджуватись на заселювання земель колишньої Палестини, з якої прогнано мільйон арабів. З Марокко виеміґрували вже коло 120.000 жидів, але ще яких 200.000 жидів живе там і готовиться до виїзду.

● **Алфред Крупп**, власник найбільшого в Західній Німеччині промислового концерну вартости понад $30 мільйонів, дістав від західніх альянтів дозвіл ще один рік старатися за купців на його стально-вуґільні уділи. ЗДА, Англія і Франція наклали були на Круппа обов'язок розпарцелювати його концерн найдалі до кінця 1959 р., після чого продовжили йому цей термін на рік. Крупп каже, що не може знайти охочих купців.

● **У Бельгії** настав вже повний спокій і всі робітники вернулись після 30-денного бурхливого страйку до праці. Соціялістичний провід, щоб „зберегти обличчя", заповів, що боротьба буде продовжуватись „іншими методами".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Suns, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

З позиції сили

У газетних, офіційно не потверджених вістках можна було вичитати, що президент Кеннеді не квапиться до розмов з Хрущовим із двох причин: 1) він є прихильником радше метод таємної дипломатії, як голосно реклямованих безпосередніх конференцій „на вершинах", які досі приносили користь лише Совєтам і 2) він уважає, що треба спершу збільшити мілітарну й економічну силу Америки, яка ніби — в дійсності чи тільки в очах Совєтів — підупала, бо тоді Америка матиме кращу вихідну позицію в будь-яких переговорах з Совєтами.

Якщо ці вістки правдиві, то вони заслуговують на велику увагу й признання. Вони потверджували б інформації, що Дж. Ф. Кеннеді ставився з великою пошаною до покійного державного секретаря Джана Фостера Доллеса, який був прихильником „персональної дипломатії" і тому більшу частину свого урядування відбував у подорожах по всіх континентах світу, але ту персональну дипломатію переводив сам, на міністеріяльному рівні. Він був противником конференцій „на вершинах", визнаючи за ними ролю тільки маніфестаційного завершування умов, зроблених раніше міністрами закордонних справ. Найбільшим речником таємної, чи — за його висловом — „тихої" дипломатії є генеральний секретар ОН Даг Гаммершилд. Але чи то Доллес, чи Гаммершилд, чи Д. Д. Айзенгавер — всі вони були завжди проти таких „вершинних" конференцій, які служать тільки пропаґанді і не дають ґарантії успіху. Відомо, що Д. Д. Айзенгавер погодився на „вершинну" конференцію у Женеві в червні 1955-го року і в Парижі в травні 1960-го року головно під натиском Лондону, під впливом англійських прем'єрів Ідена і Мекміллена. Щойно катастрофальна для міжнародної ситуації невдача цієї останньої конференції, епілогом якої був скандальний виступ Хрущова з черевиком в Об'єднаних Націях, мала той наслідок, що англійський прем'єр Мекміллен обстоює нині думку, що найближча конференція „на вершинах", якщо вона відбудеться, мусить бути докладно підготовлена попередніми дипломатичними переговорами.

В передовій статті останнього числа „Сатердей Івнінґ Посту" читаємо твердження, що Дж. Ф. Кеннеді послідовно вимикав усяку критику Д. Д. Айзенгавера не тільки з мотивів джентлменської куртуазії, але й тому, що по суті в дуже багатьох пунктах погоджувався з політичною філософією Айзенгавера, особливо у відношенні до Совєтів. Наведений часопис доводить це цитатами з інавґураційної промови Кеннеді та з різних попередніх виступів Айзенгавера. Ці два американські президенти погоджуються ніби на засаду переговорювати тільки „з позицій сили", сформульовану Дж. Ф. Доллесом. З усіх теорій із цієї ділянки — ця формула найправильніша, наймудріша і практично найдоцільніша. Ніщо інше не переконує большевиків і ніякі інші міркування не можуть вплинути на зміну їхнього становища в будь-якій справі, як тільки арґумент сили. Слабість Заходу, зокрема Америки — найбільша заохота для московсько-большевицького імперіялізму, а їх сила — найуспішніше гальмо для їх апетитів. Тому демобілізація ЗДА в 1945-му році стала ніби запросинами Совєтів вмаршувати до Середньої Европи, а проголошення доктрини Трумана супроти Греції і Туреччини, створення НАТО у 1948-му році та збройний виступ в обороні Південної Кореї поставили гать проти дальшого походу комунізму. ЗДА не хотіли рискувати війною в обороні Мадярщини і не підтримали схедньо-німецьких робітничих заворушень. Але по нинішній день існує думка, що коли б ЗДА показали були тоді п'ястук і пересунули свої війська до австрійського Бурґенлянду над мадярський кордон чи до Бранденбурзької брами в Берліні з відповідними ультиматумами, то Москва завернула б: бо вона боїться сили.

Дж. Ф. Кеннеді виявляє обережність і старанно приготовляється до рішень в актуальних справах. Треба приєднатися до віри Д. Д. Айзенгавера, яку висловив він на теперішньому відпочинку в стейті Джорджії, що новий Президент не дасть себе впіймати на гачок псевдомиролюбних фраз Хрущова, бо слова большевиків не мають ніякої вартости.

Жиди, антисемітизм і Україна

Протягом останніх років у світовій, зокрема у жидівській, пресі появляються час від часу повідомлення про наявність відкритого антисемітизму і дискримінації жидівського населення в Совєтському Союзі. Всі ці рапорти і репортажі редаґовані здебільша так, щоб викликати в читачів враження, що головним тереном антисемітських виступів і виявів є Україна, що найбільшого насилення набув антисемітизм серед українців. Водночас із цим з усіх цих друкованих матеріялів прозирає тенденція відтяжити від закиду антисемітизму росіян, що, як відомо, є панівним елементом в Совєтському Союзі.

Подібна тенденція прозирає і з документів, опублікованих недавно з доручення Комісії ОН для охорони людських прав і переданих на розгляд і для дальшого використання підлеглій цій комісії установі, що має назву Підкомісії для боротьби з дискринацією і для охорони національних меншостей. Стосуються ці документи виявів антисемітизму й інших форм расових упереджень та релігійної нетолеранції в совєтській пресі останніх років, а зібрали ці документи відомі жидівські установи — Координаційна Рада Жидівських Організацій і Світовий Союз Прогресивного Юдаїзму. Друковані в американській пресі, зокрема в таких поважних часописах, як „Ню Йорк Гералд Трібюн" та ін., повідомлення про ці публікації ОН намагаються обмежити вияви антисемітизму тереном Української ССР, цитуючи передусім антисемітські виступи друкованих в Україні газет. Це намагання характеристичне ще й тим, що автори згаданих матеріялів тенденційно і систематично підводять під визначення „український" й „Україна" навіть часописи і місцевості, які нічого спільного з Україною не мають. Так, наприклад, у реєстрі антисемітських виступів наведеному в цих публікаціях ОН і пресових повідомленнях американських газет, названо газету „Київська Правда" із підкресленням, що виходить вона в Україні, хоч насправді такої газети в Києві нема, а виходить там російською мовою „Правда Украины" яка й надрукувала антижидівську статтю п. з. „Таємниці Мініяну". Далі названо радіопередачу кіровоградської радіовисильні про „Ошуканців під маскою богослужителів", із підкресленням, що Кіровоград — це місто в Україні. В намаганні приписати всі прояви антисемітизму українцям, до України приєднано навіть місто Ростов, не зважаючи на те, що це місто належить до Російської СФСР і на нього покищо не зазіхають навіть найбільші українські „імперіялісти". Зате, коли говориться про друкований у Латвії „Голос Риги", то з попередньою заввагою, що це — „російський часопис".

Антиукраїнська тенденція в пресових повідомленнях про видані ОН публікації в справі антисемітизму в СССР підкреслена ще й безпідставним твердженням, що совєтський уряд здійснює лінію дискримінації, ворожости і недовір'я супроти жидівського населення в СССР „на базі вікового вже і популярного антисемітизму в Україні, Білорусі та інших областях Совєтського Союзу". Про те, що найбільшим і найголовнішим подвижником антисемітизму в кол. Росії була московська чорносотенщина і потім уже в Совєтському Союзі стали Йосиф Сталін та його послідовники, не згадано в коментарях ані словом.

Боротьба з дискримінацією жидів чи то в Совєтському Союзі, чи то в інших країнах слушна і справедлива. Але треба дуже сумніватися, чи буде успішною і чи вийде комунебудь на користь ця боротьба, здійснювана з допомогою дискримінації інших народів, в даному випадку українського і білоруського.

Ярослав Курдидик

СУМНІВНІСТЬ МІЖНАРОДНОЇ КОНТРОЛІ

Це вже можна назвати „загальновідомою таємницею", що ЗДА, Англія і Франція намагаються вплинути не лише на нарадах у справі розброєння, але й іншими дипломатичними засобами на Москву, щоб вона погодилась на контролювання достави зброї для всіх тих новопосталих держав, які під різними претекстами хочуть закупити її якнайбільше. Деякі з цих держав, як ось хоч би Ґана та Ґвінея, нагромадили стільки зброї, що навіть постачають її своїм сусідам, які вже почали в меншій або більшій мірі червоніти...

Є повідомлення, нібито Хрущов погодився в засаді на таку контролю і через своїх посередників - дипломатів тримає цю справу, як один із найважливіших козирів, яким хоче намовити нового президента Кеннеді до нової конференції на вершинах. Але на тому, щоб обмежити контролю самою тільки Африкою, він не погоджується, наставляючи для Заходу привабливу пастку: пропонує поширити її також на Середній і Далекий Схід і на держави Латинської Америки.

Підтвердженням „щирости" Хрущова може бути факт, що коли йому закинено подвійну і нечисту гру з постачанням зброї, він відразу ж відповів, мовляв, СССР не доставляє нікому ніякої зброї, а якщо Чехо - Словаччина, Польща, Мадярщина чи теж Румунія продають її декому, то ці держави, хоч і заприязнені з Совєтським Союзом, але ж вони цілком „самостійні і діють на власну відповідальність".

За певними відомостями, транспорти зброї з Польщі й Румунії прибувають до Ґани й Камеруну, а з Чехії і Мадярщини — до Марокко, Малі і Ґвінеї. Ці транспорти, щоправда, невеликі, але прибувають вони часто, і західня розвідка розцінює, що тієї зброї вже забагато для самого тільки вдержання внутрішнього порядку у згаданих країнах.

Африка переживає подвійну кризу. Перша — це криза внутрішнього порядку, що постає з ліквідацією колоніяльного стану. А друга криза — це та яка виникає з боротьби між Сходом і Заходом за закріплення своїх впливів.

За типову „персоніфікацію" такої кризи маємо, з одного боку, Ґану, а з другого — Камерун. У Ґані Кваме Нкрумаг завів через леґальний президентський декрет диктатуру, яка мало чим різниться від диктатури Фіделя Кастра на Кубі. А в Камеруні протягом одного дня, 23-го грудня минулого року, в околиці Дайоля поліція вбила 28 терористів і коло 150 важко поранила. 7-го січня ц. р. „покривджені" вбили в одному місці 62 цивільні особи, а в другому 57. Між сотнями поранених було чимало жінок і дітей. Подібні прикрі випадки мають місце в Конґо та інших країнах Африки, коли при допомозі зброї, доставленої з держав комуністичного бльоку, поширюється анархію і вчиняється насильство над безборонним населенням.

Ми, українці, були й будемо проти кожного насильства, байдуже, де б воно не було. Але тяжко зрозуміти, чому наприклад, поминено було цілковитою мовчанкою жахливі масакри безневинних українських жінок у Кінґірі або масові розстріли „добровільних" робітників у Тамір-Тав у Казахстані. Невже справа усамостійнення муринів, серед яких панує ще примітивна племінна ненависть, що її комуністи підсичують, важливіша, як справа тих, що гинуть в ім'я ідеї — за свій нарід і свою державність?

Коли, однак, глибше до цього приглянутися, то легко можна переконатися, що все це робиться за відомою формулою — „ловіть злодія". Оце здіймається із-за якої небудь дрібної події у далекій Африці несамовитий галас, щоб таким робом відвернути увагу світу від злочинів найбільшого злочинця, що сидить у Кремлі, проливаючи крокодилячі сльози над долею африканських народів і засуджуючи кривду, яка діється „білосніжному голубові" Люмумбі або ще якомусь пробольшевицькому ставленцеві.

Тож, аналізуючи такі речі, зрозуміло, чому американська преса підносить, як щось нове й оригінальне, пропозиції Хрущова про контролю над постачанням зброї.

ЗА КОНТРОЛЮ В ХАРЧУВАННІ

У щоденнику „Ню Йорк Таймс" появилась карикатура Карла Ровза, на якій в горішній частині видно п'ять „сатанічних постатей", що з схидним усміхом перемішують у великому казані майонез, картопляні сухарці, тістечка, торти та інші присмаки. Над тими чортяками стоять такі написи: спадковість, звичка, обмін речовин в організмі, харчовий стан і психічна настанова. Це все — головні причини перетовщення великого відсотка американців. В долішній частині цієї карикатури родина грубасів, мати, донька, син і батько — обжираються всіми тими харчами: одне їсть макароні, друге захоплюється морозивом, третє тортом, четверте ще якимись присмаками.

Ця карикатура ілюструє статтю Лоренса Ґелтона на тему: чому американці перетовщені? А про це свідчить той факт, — твердить автор — що всі вони забагато важать. В цьому легко може переконатися кожний, зважившись на вагах, що стоять у публічних місцях, на яких подано, скільки людина повинна важити в даному віці і при даній висоті.

Отже, люди забагато мають товщу тому, що надмірно їдять. Але чому вони це роблять? На це дають загальну відповідь оті п'ять чортівських постатей, які мішають в казані присмаки на карикатурному рисунку: люди стають товстунами внаслідок спадковости, виробленої звички наїдатися або тому, що мають ненормальний обмін речовин. Призбирують в собі люди надмір товщу ще й тому, що в ЗДА не існує харчової проблєми, а також тому, що надуживають алькогольними напоями.

Про кожну з цих причин треба сказати дещо більше. Але наперед мусимо ствердити, що самий людський організм дбає за баланс своєї енергії. Коли обголити кролика, то він почне більше їсти, щоб надолужувати втрату енергії, яка виходитиме з нього внаслідок холоду. Те саме діється тоді, коли щурам давати менше поживних продуктів: вони тоді вимагають більшої кількости харчів.

Відомо, що в мозку є група клітин, яка реґулює апетит. З цій групі є дві частини. Коли ушкодити одну з них, тварина ніколи не може насититися і надміру товстіє. Коли ж вразити другу групу, тварина зовсім перестає приймати їжу. Але обидві ті частини разом реґулюють апетит і їх можна назвати „апетитостатом", на взір термостату, який вимірює тепло.

Що ж впливає на те, що одні люди мають більший, а інші менший апетит?

На першому місці треба назвати генетичні, або спадкові чинники. Фармери добре знають, що одні породи свиней надаються більше на сало, а інші на бекон. Найновішими дослідами виявлено, що коли одне з батьків має нахил до перетовщення, то діти з того подружжя мають в 6 разів більший нахил бути товстими, як діти худих батьків. Коли ж обидвоє батьки є товстими, то їхні діти мають нахил до перетовщення аж у 13 разів більший. Діти товстих батьків успадковують такий обмін речовин, при якому їх організм затримує товщ.

Коло 10% товстих людей є жертвами спадковости і злого обміну речовин. Але ще більше відсотків спричинює набута звичка об'їдатися, від якої важко відзвичаїтися. Ця звичка виникає після деяких недуг, а в жінок, зокрема, після вагітности.

Купування харчів „на цілий тиждень" також причиняється до виникнення звички об'їдатися, бо звичайно ці харчі споживається не за тиждень, а за 3 - 4 дні. Давніше господині купували продуктів стільки, скільки могли принести, тепер вони мають авта, і купують „все, що бачать". А з холодильника так легко витягається морозиво чи інші ласощі!

Звичку об'їдатись породжує також і психологічний чинник. Почуття голоду непокоїть немовля зараз після народження, і воно плаче, поки його не заспокоїть. Деколи дитина таки голодує, не діставши на час їжі. Оцей страх перед голодом, як твердять психологи, зберігається в людині в пізнішому віці, і він є одною з причин, чому деякі люди обжираються без найменшої потреби.

Професор Колумбійського університету д-р Теодор Ван Італі твердить, що звичка об'їдатись має глибоке психологічне підложжя. Колись в давнині здобувати харчі було далеко трудніше, як тепер, і тоді люди, допадаючись їжі, наїдались „про запас", на майбутнє. Так само робили й іміґранти, прибуваючи з голодної Европи після другої світової війни. Деякі люди відчувають голод, коли мають якийсь клопіт.

Апетит, твердить професор Маєр, — не зменшується у людей, що мало ходять і не роблять фізичних вправ, які спиняють процеси творення товщів. Товсті жінки роблять пішки 1.9 милі денно, а худі — 4.7 милі; товсті чоловіки — 3.7 милі, а худі — 6.2 милі. Те саме стосується до товстих дітей, які годинами висиджують біля телевізії і нерадо виходять на вулицю.

Людина, пройшовши пішки одну милю, тратить 300 кальорій; гра в теніс протягом одної години забирає 700 кальорій.

Ствердивши на вазі, що ви, як на свій вік, забагато важите, — рекомендує проф. Маєр, — порадьтеся з своїми лікарями, що робити, щоб не носити на собі зайвих фунтів товщу і тим не перемучувати свого серця.

ЗА СОВЄТСЬКОЮ ПРЕСОЮ

НОВІ СОВЄТСЬКІ ГРОШІ „НАЙТВЕРДІШІ В СВІТІ"

Про виміну нових грошей на старі совєтська преса повідомила, що ця акція відбувається по всіх містах СССР від 1-го січня 1961 року організовано, при повному довір'ї всього населення до нової, „найтвердішої в світі валюти". Дещо інакше представив цю „виміну" совєтський поет А. Безименський у своєму сатиричному віршику, вміщеному в „Ізвєстіях":

Старательно крестясь,
пять-шесть старух ледащих
Бродили по Москве,
треща на все лады,
Что денежный обмен,
назавтра предстоящий,
Всем гражданам грозит
нашествием беды.
Поверив их словам,
частица населенья
На лавки и ларьки
устроила набег,
А те, что не смогли
достичь ее уменья
Хоть что-то запасти
на свой грядущий век,
Наделали долгов,
изъяли сбереженья
И закупили...
прошлогодний снег.

У вільному перекладі це звучить так: населення (автор пише: „частка") повірило не урядові, а старим бабам, що виміна грошей загрожує всім бідою, і, вибираючи з банків свої мізерні заощадження, навіть позичаючи гроші, кинулося до крамниць та кіосків, щоб бодай чимнебудь запастися з продуктів. Проте в останньому рядку цього вірша чи не натякає поет на те, що в совєтських крамницях, крім „торішнього снігу" нічого немає.

Підсовєтські люди, настрашені третьою від часу останньої війни девальвацією грошей, очевидно, так і зробили, як описує поет Бизименський.

КОМУНІСТИЧНА „СВОБОДА ТВОРЧОСТИ"

Совєтські письменники, як і всі представники совєтського літературного світу, що примушені йти в шорах партійних директив, дотримуючися по-рабському „соціялістичного реалізму" в своїй творчості виступають час від часу із заявами про те, що справжня свобода мистецького вислову існує тільки в Совєтському Союзі й інших комуністичних країнах. Водночас вони засуджують залежність письменників Заходу від „капіталістичних повелителів" що обмежують їх письменницьку свободу.

Скільки брехні й облуди криється в цих заявах про „свободу творчости" в Совєтському Союзі, свідчать довжелезні реєстри знищених комуністичними режимами письменників, мистців і культурних діячів, особливо ті методи і способи репресії і тиску, що ними добивалася комуністична партія дотримування партійної лінії в літературі і соцреалістичної творчости в рямцях зобов'язуючих настанов. Подібних метод тиску і примусу не знає історія жадної із світових літератур, не засвідчені вони й в історії найбільш жорстоких диктатур минулих епох людства.

Яскравим, хоч і не новим прикладом совєтської літературної політики може бути реферована останніми днями справа засудження Ольги Івінської, співробітниці і приятельки померлого недавно підсовєтського письменника Бориса Пастернака — на вісім років в'язниці, а її доньки Ірини на три роки ув'язнення нібито за... шахрайські грошові операції із перекладами з німецької мови. Обвинувачення такі абсурдні, а вироки такі непропорційно високі до закидуваної обидвом жінкам „провини", що, напевно, ніхто в СССР і в світі не бере їх поважно. Дехто припускає, що ця кара спала на голову Ольги Івінської за те, що вона була посередницею між Борисом Пастернаком і італійським видавцем, який перший взявся надрукувати роман „Доктор Живаґо". А дехто інтерпретує ці вироки як спробу большевиків реабілітувати Пастернака, скинувши вину за його неприйнятні для режиму твори на Ольгу Івінську, що була не тільки співробітницею і приятелькою Пастернака, але й прототипом однієї з героїнь роману „Доктор Живаґо".

Приятелі і прихильники Пастернака на Заході розпочали широку акцію, щоб добитися звільнення засуджених жінок, закликаючи писати листи в цій справі до Хрущова і Правління Союзу Письменників таких видатних діячів культури і літератури, як британський філософ і лавреат нагороди Нобеля Бертранд Рассел, англійський новеліст Ґреґем Ґрін, американський історик і публіцист Артур М. Шлезінґер, мол., французький лавреат Нобеля — Франсуа Моріяк і навіть американський поет, драматург і критик, лавреат Нобеля Т. С. Еліот. Усі ці листи не мають бути ніякими протестами, а тільки, як заявив 88-літній філософ, наполегливий пропаґатор роззброєння і дружніх взаємин з Совєтським Союзом Бернард Рассел, — „ввічливими запитами", чи правдою є поголоски про засудження Івінських.

„Запити" Рассела й інших світочів світової літератури є виявом нерішучости у ставленні культурних представників Заходу до московсько-совєтського режиму і його жорстоких екстермінаційних акцій супроти поневолених Москвою народів. Тож треба пригадати, що ні Рассел, ні Моріяк, ні Шлезінґер ніколи не висилали не то протесту, але навіть запиту до совєтського уряду в справі розстрілюваних десятками, без вини й суду, і ув'язнюваних та засиланих письменників і культурних діячів України, Білоруси, Грузії та інших поневолених Москвою країн у 20-их і 30-их роках, які то репресії підтверджені тепер в самих совєтських джерелах. Всі вони тоді мовчали, апробуючи своєю мовчанкою московські злочини. Світ не почув ані слова протесту з їх уст.

Стовання в обороні засуджених жінок — це акт джентлменства. Але закривати очі і вуха на злочини режиму — це значить потурати його злочинам.

Леся Лисак

МАРІЯ МАГДАЛИНА

(2)

Міра, не перестаючи дивно всміхатися, говорила далі:

Ну, скажімо, що вона була дійсно красуня, але моє волосся хіба не гірше від її, — вона струснула мідними кучерями. — Скажіть, як ви уявляєте собі біблійну грішницю?

— „Яка вона пуста і як вона закохана в себе, — подумав Роман. — Закохана в себе кокетка!"

Міра немов зрозуміла його думки.

— Облишмо біблійні історії. Ви, здається, хотіли мені сказати щось важливе. Кажіть, я вам не буду вже перебивати.

Роман встав з крісла:

— Я не маю нічого більше вам сказати крім того, що повинна підказати вам ваша власна совість, якщо ви її ще маєте.

— Це імпертиненція! — вона процідила це слово, мовби їй було тяжко його вимовити. — На таке я маю одну відповідь: моя совість є моєю особистою справою. Ферштанден?

Роман кинув на неї розлючений погляд і подумав: — „Оце „ферштанден" мало б дати мені до зрозуміння, що вона зовсім пристала до ворожого табору".

Проте, він не сказав цього вголос, лише діловито заявив:

— З вами взагалі трудно говорити. Ви обертаєте моє кожне слово в жарт.

— А що ви хотіли б, — вона задиркувато піднесла тон, щоб я плакала?

— Ви знову починаєте. — Роман зробив крок назад. — Ні, шкода часу, я краще піду.

— Шкода, що я не дізналася про мету ваших відвідин.. вона дивилась Романові прямо у вічі і вже не сміялась.

Хвилину тривала мовчанка. Роман спробував востаннє:

— Бачите, панно Міро, такі жінки, як ви, потрібні нам, я хотів сказати: потрібні справі.

— Такі, як я? — вона бавилася своїм волоссям. — Тобто які, скажіть точніше!

Роман відчув втому. Хвилевий патетичний тон десь пропав. Він мляво проговорив:

— Хіба вам треба пояснювати? Ви ж самі знаєте... Освічені, інтеліґентні, зі знанням чужих мов. Ви, панно Міро, маєте всі дані...

Вона несподівано перехилилася назад і різко засміялася:

— Ааа, ви шукаєте української „Мата Гарі". Що? Помилились... Я вам сто разів казала, що думаю про ваші „геройства". Ох, які ви всі смішні...

Роман уже не панував над собою. З пересохлого горла кидав їй в обличчя слова, які видавались йому синтезою погорди.

Він не йшов, а біг в сторону вулиці. За ним ніс ся неприродній, вимушений сміх, а може це тільки йому так здавалося.

⁂

Над вечір до приміщення, в якому працював Роман, прийшов Залізний. Роман неуважно слухав його мляву балаканину, коли знечев'я Залізний, перескакуючи з теми на тему, запитав:

— Ви були сьогодні у Міри?

Роман здвигнув плечима.

— Я бачив, як ви бігли вулицею попри її сад, — лукаво підморгнув Залізний. — Що вона вам сказала?

Роман відвернувся й пробурмотів:

— Дайте спокій з вашою цікавістю.

Залізний обійшов кругом стола і допитливо глянув на Романа.

— Скажіть, нам це потрібно знати... знаєте, для справи.

Роман штовхнув черевиком стілець.

— Пощо ви вдаєте, друже? Ви самі знаєте, що це за тип.

— Ну, але ви хіба пробували переконати її? — вперто допитував Залізний.

— Треба було самому піти, друже! — злісно викрикнув Роман. — Хочете знати? Це пуста лялька, крайня еґоїстка, для якої нема нічого святого! Хочете знати? Це суспільний баляст, такі, як вона, нам непотрібні!

Роман урвав, перехопивши себе на запереченні своїх власних поглядів. Обнизивши голос, докінчив діловитим тоном:

— Вона кепкує з нас усіх; з нашої праці, наших прагнень. В неї нема характеру, розумієте, друже?

Залізний потакуючо хитав головою. Роман зробив урочисту міну:

— І знаєте, що я їй вкінці сказав? Я сказав, що така підла креатура, як вона, не варта навіть кулі.

Залізний розтяг рота вдоволеною гримасою:

— Та невже? Добре їй сказали, бігме добре!

Фільм про „Третій Райх" розбурхав німецьку публічну опінію

Бонн. — Одна з сильних західньо - німецьких комбатантських організацій, яка нараховує 75,000 колишніх вояків формації „Ваффен (збройні сили) СС" — запротестувала проти дальшого висвітлювання фільму „Третій Райх". Цей монументально - документарний фільм має 14 частин. До цього часу висвітлено 5 частин і їх оглянули кругло 5 мільйонів німців. Саме в наступних серіях мають показувати ролю окремих військових формацій за часів Гітлера і ніби там представлено некорисно „Збройні сили СС". В органі тієї комбатантської організації „Доброволець" закидається продуцентам фільму, що вони не розмежовують шкідливих, неґативних і ненормальних проявів за гітлерівського часу, а генералізують їх і що таким чином молоде німецьке покоління дістає викривлений і спотворений образ і про ту збройну формацію СС, яка була ніби елітарною частиною в боротьбі проти большевицької Росії. Продуценти того фільму признають, що хоч фільм здобув собі велике признання збоку німецьких і закордонних критиків, проте водночас викликав голосніші протести, ані ж вони цього сподівалися. Найповажніший закид той, що Москва дістала в ньому багато матеріялів для її протинімецької суто політичної кампанії.

ПОХМУРІ ДНІ ТВОЇ

Немає синьки
підсинити небосхил,
Похмурі дні твої,
глибокий листопаде,
Блідий поранок
вибився із сил,
Усю відраду розгубивши
у степах десь.

Із холодом сталевим
сам-на-сам
Ти — воїн і не воїн.
Зірви туманів злуду,
покажи людям
Пустельний храм,
де ні душі живої.

ОЛЬГА ЛУБСЬКА

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДИ ВІДЗНАЧАЮТЬ РОКОВИНИ 22-го СІЧНЯ

В ШИКАҐО

Шикаґо. — Роковини проголошення державної незалежности і соборности України відзначено в цій громаді Святочною Академією, що відбулася в авдиторії школи Шопена в неділю 22-го січня 1961, старанням Ліґи Американців Українського Походження та Об'єднання Українсько - Американських Громадських Організацій. Перед започаткуванням Академії співом американського гимну у виконанні солістки - сопрано Тетяни Борачук - Шерудило, коротку вступну промову про значення 22-го січня виголосив п. Е. Дзюбинський. П-ні Марія Шпікула відчитала проклямації губернатора стейту і посадника міста Шикаґо, що ними вони проголосили 22-го січня Днем Української Незалежности, а професор Зенон Саґан з Ніяґара університету виголосив святочну промову. У мистецькій частині програми виступали: солістка Т. Шерудило-Борачук, якій акомпаніювала п. Джулія Ля Верн, квартет юначок осередку СУМА (С. Кучер, Ст. Ґулич, І. Кравчук та Ст. Василів), соліст-тенор Дмитро Шкурпела, якому акомпаніювала на фортепіяні проф. О. Сидоренко-Квірмбах та, вкінці, чоловічий хор „Сурма" під управою дир. Ю. Яримовича. Академію, що відбулася в заповненій у великій частині залі, закінчено співом українського національного гимну.

В БРИДЖПОРТІ

Бриджпорт. — Академія в роковини проголошення української державної незалежности і соборности відбулася тут в неділю, 22-го січня. Започатковано її співом американського гимну, а відкрив її п. Чубатий. Анатоль Фалько відчитав Універсал Української Центральної Ради і опісля Йосип Сливінський відчитав проклямацію посадника міста, якою він проголосив 22-го січня Днем Української Незалежности. Доповідь про 22-го січня 1918 і 1919 років виголосив інж. Нестор Шуст, а головну святочну промову виголосив англійською мовою касир УККомітету Йосип Лисогір. У мистецькій частині програми виступали хор української католицької церкви під диригентурою п. Івана Козака і були декламації учнів Рідної Школи. Академію закінчено співом „Ще не вмерла Україна".

В ДІТРОЙТІ

Дітройт 22. січня. — Українська громада Метрополітального Дітройту сьогодні урочисто відзначила 43 роковини проголошення державної самостійности Української Народної Республіки. Свято відкрив голова Метрополітального Відділу УККА проф. д-р Григорій Тренд, а промову виголосив д- Мирослав Прокоп з Ню Йорку. В програму свята в дальшому увійшли: Американський гимн (проф. І. Решетилович), сольоспів пані М. Брездень, деклямація арт. Степана Чорнія та хорові точки ансамблю бандуристів, під керівництвом П. Потапенка. Напередодні свята губернатор стейту Мишиґен і мейор міста Дітройту проголосили Український День та доручили виставлення українських прапорів на урядових будівлях стейту і міста. Свято вітали численні американські сенатори і конґресмени. В святі прийняли участь 550 осіб.

Д-р І. Р.

В ПАСЕЙКУ

Пасейк (пя). — Тут в суботу 21-го січня по пол. в Сити Гол в присутності мейора міста П. Де-Моро, Управи міста та представника „Гералд Нюс", за старанням Відділу УКК, що його очолює п. Марія Стефанів, відбулася проклямація Українського Дня з нагоди 22-го січня. Це може перше в історії нашої громади, на це свято з'явилася така маса українського громадянства. Коло 200 громадян із численною участю молоді Пласту, СУМУ та дітвори школи Українознавства. Крім зорганізованої молоді, в святі взяли участь всі українські організації на тутешньому терені. Програму свята розпочав парох прав. церкви о. прот. С. Біляк молитвою. Голова УКК п. Марія Стефанів привітала мейора міста та його урядників. Святочну промову виголосив о. прот. С. Біляк

Від молоді привітала мейора міста П. Де-Мюро М. Хомко, а від школи українознавства маленька Галя Ґурин, підносячи мейорові подарунок. Мейор був зворушений і маленьку Галю розцілував. Цілу цю святочну програму підготовила гол. УКК п. М. Стефанів. Вона ж на закінчення свята подякувала мейорові за його гідну поставу супроти нас українців. Треба тут підкреслити, що мейор міста Пасейку — це випробований приятель нашого народу й він вивішує наш прапор все ще перед проголошенням офіційно Дня Української Незалежности.

За старанням гол. УКК п. М. Стефанів День Української Незалежноснтви проголосив і мейор міста Кліфтону, С. Звір, що походить з українського роду, до чого прилюдно признається. Прапор вивісити спротивилися його радники й з того приводу прийшло між ними до суперечки. З того то приводу було багато протестів.

В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк. — Старанням Комітету Об'єднаних Американсько - Українських Організацій м. Ню Йорку, Відділу УККА, в неділю 22-го січня в залі Вашинґтон Ірвінґ Гай Скул відбулося Свято Самостійности і Соборности, присвячене 43-ім Роковинам проголошення Державної Самостійности Української Народної Респуб. На програму склалися: відіграння амириканського гимну, відчитання Універсалів та Проклямацій Українського Дня губернатором стейту Нелсоном А. Рокефеллером і посадником міста Робертом Ваґнером. Промову українсько мовою виголосив п. Василь Мудрий. В мистецькій частині виступила скрипкова оркестра Українського Музичного Інституту під диригентурою професора В. Цісика, яка відограла кілька композицій, між іншим і нову композицію професора М. Фоменка. Публіка щиро оплескувала виконавців і присутнього композитора. В програмі виступав і 30-ий Курінь Пластунок-юначок ім. Софії Галечко. Український чоловічий хор „Трембіта" з Нюарку, Н. Дж., під дириг. В. Б. Будного та при співпраці артисток Іванни Кононів і Валі Калин виконав монтаж пісень, які ілюстрували головні пункти героїчної української історії від княжих часів аж до УПА. Фортепіяновий супровід був в руках професора Б. Базалі, а при інших пунктах панни Цісик. В українських церквах відправлено Богослужби в наміренні українського народу, а о год. 12. вполудне відбувся перед ратушем м. Ню Йорку Апель Молоді. На ратуші повівав поруч американського і український прапор.

В БОТОНІ

Бостон. — Губернатор стейту Массачусетс Джан А. Волпі підписав у вівторок, дня 17 січня ц. р., проклямацію про встановлення Дня Української Незалежности на території стейту. Підписання проклямації в цій справі відбулося під час відвідин української делеґації у стейтовому капітолі, яка передала губернаторові Волпі відповідну резолюцію в справі проклямації Українського Дня. Очолював делеґацію голова бостонського Відділу УККА п. Орест Щидлюк і в склад її входили крім нього: пп. Микола Давискиба, Степан Сідлярчук, Святослав Петрів, і панни Ірина Федорів, Оля Банадиґа й Олена Миґован, зодягнені в народні строї. Голова делеґації п. Щидлюк вручив губернаторові на пам'ятку гарно і по мистецьки виконаний та із спеціяльною присвятою альбом з фотографіями з українського життя. У підписаній проклямації губернатор Волпі сповістив, що день 22 січня є історичним днем для українського народу і що в той день, 43 роки тому, була проголошена незалежність України від Москви. Сповіщаючи про це, губернатор звернувся із закликом до всіх громадян стейту відзначити ці урочисті для українців роковини. На прикінці відвідин губернатор Волпі відфотографувався з членами української делеґації.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

„День Української Вищої Школи" у Дітройті

(Виступ хору „Думка" з Ню Йорку)

Заходами і трудом декана і пароха української католицької церкви Непорочного Зачаття в Гемтремку, о. д-ра Степана В. Кнаппа, засновано в Гемтремку в 1959 р. Українську Вищу Школу (гай скул) для доповнення виховання учнів цілоденної парохіяльної школи в Гемтремку. Ця школа з початковим, недоходячими до сотки числом учнів та в примітивнім приміщенні, виросла стараннями тодішнього пароха церкви, а теперішнього владики о. Й. Шмондюка та наступного пароха і декана о. д-ра С. В. Кнаппа, до нинішнього числа 541 учня цілоденної школи та 95 учнів Вищої Школи, які вчаться в модерних приміщеннях з усякими вигодами навчання. Вже другий рік існує в Дітройті Українська Вища Школа, перша в стейті Мишиґен, і другий раз українська громада Метрополії Дітройту святкує „День Української Вищої Школи".

Цього року другу річницю заснування Вищої Школи відсвятковано величавим концертом в найбільш репрезентативній залі Авдиторії Форда, з участю загально відомого, знаменитого хору „Думка" з Ню Йорку. Велика заля Авдиторії Форда, на 3.000 місць заповнила вщерть численна, не тільки українська, але також американська публіка і цю масову участь громадянства підкреслила з признанням Управа Авдиторії, бо рідко коли в цій великій залі трапляється цілковитий випродаж квитків.

Програму концерту, який відкрив промовою о. д-р С. В. Кнапп, виповнили, крім виступу студентів Укрїн. Вищої Школи та роздачі почесних грамот піонерам-фундаторам зг. Школи, виступи хору „Думка" при співучасті солістів: Ш. Ордассі-Бараської з метрополіт. опери в Ню Йорку і В. Баранського. Хор „Думка" виконав в першій частині програми Д. Бортнянського „Слава во вишних" (різдвяний псалом) і В. Ступницького „Ой дозволь пан хазяїн" (щедрівка) мішаним хором. П. Ш. Ордассі Баранська, сопрано, відспівала А. Гнатишина „Приснився сон" (перше виконання), К. Стеценка „Плавай, плавай, лебедоньо" і В. Бонковського „Нащо мені чорні брови". Чоловічий хор виконав пісні: І. Воробкевича та С. Людкевича „Огні горять" (соліст І. Дейкайло), С. Людкевича „Я в кватирочці сиджу" — Ш. Ордассі Баранська сопрано у супроводі хору, М. Лисенка „Хор бранці з поеми „Гамалія" (соліст Е. Чорній) С. Людкевича „Косар" і К. Стеценка „Вилітали орли" (хор з III дії поеми „Гайдамаки"). Після перерви та виступу студентів Української Вищої Школи п. Ш. Ордассі Баранська відспівала „Estreon" — речитатив і арія з опери „Травіята", а з п. В. Баранським (бас) дует з опери „Трубадур". Опісля чоловічий хор виконав арії „Хор в'язнів" з опери „Фіделіо" солісти: Б. Пирожак і І. Зам'ятий, Дж. Россіні, В. Горе Inflamatus et Accensus" та Ш. Ґуно. Хор вояків з опери „Фавст". Вкінці мішаний хор „Думка, при двох фортепіянах виконав з успіхом кантату Б. Курдика „Вибір Гетьмана" з солістом В. Баранським. Фортепіяновий супровід чоловічому хорові й солістам був в руках Р. Стецури, в кантаті Р. Стецури і д-ра А. Берника. Диригував хором п. І. Задорожний, якого разом з солістами Баранськими обдаровано кошами прегарних квітів.

Публіка прийняла виступи хору „Думка" довготривалими рясними оплесками, а о. д-р Кнапп подякував хорові за його безплатний виступ, за труди получені з поїздкою до Дітройту та за прихильність для імпрези на річ Української Вищої Школи. У відозві Управи Вищої Школи, де українська мова є обов'язкова, пишеться; „Хочемо виховати нові кадри, нове покоління на допомогу нашій поневоленій Батьківщині, на допомогу всьому вільному світові у рішальному змагу Христа з дияволом".

Після концерту відбулася мила устріч хору „Думка" з дітройтським громадянством, якою проводив парох церкви декан о. д-р С. В. Кнапп, який вітав щирим словом гостей. Зворушливі промови і многоліттєвія для о. д-ра Кнаппа і для милих гостей перетягнулися поза північ.

(Ол. М.)

Виступ хору „Дніпро" у Вайоні, Мінн.

Ширшим кругам української еміґрації це мало знаний країнський Хор „Дніпро" з Твин Сити, бо це одна з наших наймолодших мистецьких груп. Хор „Дніпро", хоч йому два роки, вже вспів завоювати собі своїми концертами і принагідними виступами симпатії не лише української, але й американської публіки на терені Міннеаполісу і Ст. Полу.

З признанням треба підчеркнути заслуги основників хору, які в статуті вимагають високого мистецького рівня української хорової культури та ширення її не лише серед українців, але і серед не-українців. Щоб сповнити таку благородну патріотичну місію хор побудовано на широкій соборницькій плятформі. Цей крок, що є виявом національної зрілости української громади у Твин Сіті, скріпляє наші сподівання, що здобутки нашої мистецької культури залишаться непереможними в боротьбі з проґресивним атрактивізмом модерного мистецтва. Високий відсоток молодих хористів „Дніпра" переконує нас, що наші сподівання оправдані.

3-го грудня хор „Дніпро" дав концерт у Вайоні, Міннесота. Хоч у Вайоні всього вісім українських душ, місцева публіка виповнила залю до останнього місця. Концерт відбувся в авдиторії коледжу св. Марії, що начисляє біля одної тисячі студентів. Спонзорували концерт два католицькі коледжі: св. Марії для хлопців і св. Терези для жінок.

В програму концерту входили твори Леонтовича, Кошиця, Стеценка, Китастого, Людкевича, Ступницького, Січинського й Бортнянського. Другу половину програми виповнили наші чудові коляди і щедрівки.

Тяжко висказати почування гордости, що виповнили серця присутніх українців, коли публіка вітала спонтанним вибухом довгих оплесків прекрасні одяги хору. Бо й було чим насолоджувати своє серце й очі! Це була ревія української вишивки, що включала мотиви всіх районів України. Красі тих строїв і хористок присвятили місцеві англомовні рецензії стільки уваги й місця, скільки й самій програмі.

Відносно співу буде доволі сказати, що кожну точку публіка вітала такими довгими оплесками, що концерт затягнувся багато довше, чим було заплановано. А вже прямо не було кінця оплескам по сольових точках пані З. Семенець і п-ни О. Мірзи та пп. М. Даниленко, М. Ковалевського і Ст. Луцева. З пісень „Прометей" Стеценка-Кошиця й марш „Україна" Китастого заслужили собі у місцевій пресі на такі суперлятиви, як incomparable -unheard".

Хором проводив п. Микола Бринь, який є не лише добрим знавцем свойого діла. (програму вщасливив своєю особою диригент, який вповні свідомий свойого діла). але й майстром у ділянці дисципліни, що при участі 56-ох співаків є одинокою запорукою вдаґносити непересічного і тяжкого репертуару. Треба однак додати, що без енерґійної праці і рішучости інж. І. Яновича — голови хору, ця здисциплінована група була б не здобула імени, яким по так короткому часі може гордитися.

Реасумуючи, можна додати, що весь „Дніпро" як ансамбль робить враження одної сім'ї, де кожний хорист і кожний соліст має не лише добрий голос, але й здає собі з того справу, як важним є його вклад в наше суспільне життя на еміґрації, від якого у великій мірі буде залежати доля наших поколінь.

Проф. М. Охримович

СВІТЛІЙ ПАМ'ЯТІ ІЛЛІ ЛИСОГО

З поневоленого Рідного Краю, з міста Тернополя, тількищо наспіла вістка, що там 2-го січня ц. р. на 78-му році життя помер сл. п. Ілія Лисий. Коротко: всі зверталось до Покійного Іллі Лисого словами: пане директоре! Покійний був довгі часи директором канцелярії „Сільського Господаря", але у Львові його активність проявлялася всюди, не тільки в „Сільському Господарі". Він був активний на терені „Просвіти", на терені „Рідної Школи" і на терені кредитової „кооперації".

Попри все те І. Лисий був незвичайно рухливий і активний на політичному полі. Він належав колись до Української Національної Демократичної Партії, пізніше Трудової, себто тої самої партії зі зміненою назвою, а від 1925 р. був незвичайно відданим членом і працівником Українського Національно - Демократичного Об'єднання. Він їздив по вічах УНДО в цілому краю, постійно працював у львівській організації УНДО, що була відома під назвою Організації Українців міста Львова. Короткий час довелось пок. Іллі Лисому виконувати посольський мандат до польського сойму у Варшаві.

Всюди, де Покійний працював, він усе вкладав у свою працю серце і душу. Всі його шанували і любили, а це тому, що його все знаменувала скромність та природність у взаємнинах із людьми, не зважаючи на те, що в економічних та господарських справах своїм знанням він перевищував своє середовище. Була в нього велика енерґія та не менша вітальна сила. Ніколи не був песимістом, бо все вірив у перемогу української правди над стосованими до українського народу неправдами сусідів. Його віра в нашу остаточну перемогу була непохитна. Ця віра випливала з його характеру невтомного борця.

Все поважний і в своїх вчинках розважний, делікатний у поведінці з людьми, прикладний батько родини, а понад усе великий громадянин. Ось скромна сильветка Покійника, що не зважаючи на большевицьку страхітливу систему ломання людей, не дав себе зломити, бо вірив у перемогу справедливости і правди. Тому й дожив глибокої старости.

Нехай пам'ять про Нього вічно живе, а рідна земля, нехай йому легкою буде!

Василь Мудрий

Секретар Айзенгаверового кабінету про ролю Шермана Адамса в Білому Домі

Вашингтон. — Екссекретар кабінету президента Айзенгавера Роберт К. Ґрей надрукував в журналі „МекКолл" статтю, в якій пише про ролю головного дорадника Айзенгавера Шермана Адамса, який мусів залишити свій пост, коли виявилося, що бостонський мільйонер Бернард Ґолдфайн давав йому дарунки і платив за нього готелеві рахунки. Ґрей пише, що Адамс так був опанував Айзенгавера, що в його імені вирішував всі важливі проблеми, недопускаючи майже нікого до Білого Дому. Адамс не інформував Айзенгавера про такі важливі проблеми, як економічна рецесія в 1957 і 1958 роках і совєтський успіх у випущенні першого сателіта. Айзенгавер легковажив ці важливі проблеми і за порадою Адамса не хотів діяти так, щоб запобігти рецесії і щоб не дати СССР випередити ЗДА в ділянці продукції сателітів. Ґрей гадає, що Шерман Адамс був славолюбний і скупим, коли дозволив собі брати дарунки від Ґолдфайна та не протестував, коли мільйонер платив за нього готелеві рахунки. Коли відійшов Адамс, Айзенгавер почав особисто вирішувати важливі проблеми і цікавився політичними справами.

Короткі Вістки

● **Президент, він же і прем'єр Кипру,** арх. Макаріос оперся натискові збоку сусідньої З'єдиненої Арабської Республіки й інших арабських країн та всупереч їх протестам погодився на встановлення ізраїльської амбасади на Кипрі. Проте він, задля втихомирення Арабської Республіки, рішив, що першим визнаним амбасадором на Кипрі буде амбасадор тієї Республіки. Використовуючи ту заяву Макаріоса, З'єдинена Арабська Республіка відклала на пів року встановлення на Кипрі своєї амбасади, щоб таким чином перешкодити Ізраїлеві відчинити там своє представництво.

● **Ляоські** комуністичні партизани збили тиждень тому один із чотирьох літаків, що їх ЗДА дали прозахідньому урядові Буна Ума. Після того ЗДА додали Ляосові ще два літаки. Вістку про те, що комуністи збили й другий літак, американські чинники заперечили. Ті американські літаки походять ще з останньої світової війни і на Заході вони вживані для вишкільних цілей. Тому, що їх швидкість дуже мала, то вони становлять добру ціль для протилетунської артилерії, яку комуністичним партизанам в Ляосі доставили большевики.

За зміну виборчого закону

Вашингтон. — Сенатор республіканець з Ню Йорку Кеннет Б. Кітінг, промовляючи в Сенаті, висловився за те, щоб змінити теперішній виборчий закон, який дозволяє те, що у виборах в 1960-му році 19 мільйонів американців у виборчому віці не мали права голосувати. Теперішній закон вимагає, щоб громадяни постійно мешкали в тому місці у відповідний час, щоб зареєструватися на виборця. Внаслідок частої внутрішньої міґрації численні громадяни не можуть бути виборцями, бо не мають потрібного постійного замешкання в даній місцевості. Сенатор Кітінґ вимагає, щоб вибори відбувалися не одного дня, тільки в двох днях, бо деякі виборці з різних причин не можуть голосувати, бо не можуть прибути до місцевости, де вони мають виборче право. Сен. Кітінґ є також за скасування Колеґії електорів, бо всі виборці мають право вибирати президента країни. На думку сен. Кітінґа треба скоротити час виборчої кампанії та пересунути наперед дату виборів і інавґурації президента.

Українська Вільна Академія Наук у ЗДА влаштовує доповідь д-ра Ярослава Туркала п. н. „Враження [illegible] дорожі навколо світу: Д[illegible] Схід, Індія, Близький С[illegible] Европа". — Доповідь [illegible] ілюстрована кольоровими [illegible]. Доповідь відбудеться [illegible] неділю 29-го січня о год. 6:30 веч. в будинку Українського Інституту в Америці, 2 Іст. 79-та вул., Ню Йорк. Вхід вільний.

УВАН у ЗДА

Українська Літературно-Мистецька Клюб

Ню Йорк 149 2-га Ев.

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, ро в п'ятницю, дня 27-го січня ц. р. відбудеться авторський вечір письменниці Ярослави Сосенко - Острукової з Филаделфії. Уривки із нової повісти „Провалля", що вийде найближчим часом із друку, читатиме авторка й артистка Клявдія Гош. Початок о год. 8-ій веч.

ОГОЛОШЕННЯ
ВІДДІЛІВ
Українського Народного
Союзу

НЕДІЛЯ,
29-го СІЧНЯ 1961

ШИКАГО, Ілл. — Річні Збори Б-ва св. Стефана, Від. 221, в год. 1:00 по пол., в Домі Відділів УНСоюзу, при 841 N. Western Ave. — Т. Шпікула, секр.

Спорт

„ЛЕВИ" У СІМКОВОМУ ТУРНІРІ.

„Леви" — Ганза 2:1 (1:1).

Шикаґо, 15-го січня. — Шикаґівські „Леви" показали концертову гру футболу у своїй другій зустрічі сімкового турніру в закритій галі Шикаґо Евню Арморі. Противником їх була сильна та вирівняна німецька дружина „Ганза", яка минулої неділі легко перемогла „Фортуну" 3:1 і завжди належала до кращих дружин сімкового турніру. Тому „Леви" мусіли добре попрацювати, щоб вийти переможцями та не посоромити себе.

Цим разом „Леви" заграли справді концертово, показуючи всім глядачам футбол так як його треба грати. „Леви" були в сильному складі включно з Юрієм Романенком, котрий приїхав на військову відпустку. Наша сімка заграла короткими подачами з такою прецизією, що „Ганза" не могла „позбиратися до купи", та завела двічі м'яча до воріт „Ганзи" без стрілу. Авторами воріт були Снилик та Лоско з подачей Стахровського. Крім цього Романенко перестрілив кілька догідних м'ячів, а ці ж Снилик та Лоско не використали декількох зовсім певних нагод на ворота.

Минула неділя виявила, що „Леви" та „Словаки" є таки найповажнішими претендентами на чемпіонів турніру.

„Леви" заграли ці змагання в такому складі: Кашуба — Скороход, Романенко, Еліяшевський — Лоско, Снилик, Стахровський.

Сумівські „Крила" мимо доброї гри в полі не використали добрих стрілових нагод і зійшли переможеними у зустрічі з польськими „Іґелс" 0:1. Цим „Крила" втратили дуже цінні дві точки.

Цьогорічний турнір є дуже завзятий, тому, що три останні дружини з десятки Вищої Ліґи мають перейти до нижчої кляси Першої Дивізії.

Петро Головатий

Вечір Богдана Антонича у Филаделфії

Приятелі покійного поета Богдана Антонича — мистці Святослав Гординський та Володимир Ласовський і поет Богдан Кравців влаштували недавно в Ню Йорку вечір, присвячений творчості та особі поета, в 23-тю річницю його смерти. Филаделфійський літературно - мистецький клюб запросив наших мистців повторити цей вечір у Филаделфії в кінці жовтня цього року.

Для ближчого ознайомлення з особою покійного поета організатори вечора привезли з собою рукописи, книжки, афіші про мистецькі виступи, карикатури та олійний портрет кисти мистця В. Ласовського й цими музейними сьогодні матеріялами прибрали досить великий стіл у залі Союзу Українок, де відбувся згаданий вечір.

З доповідями про поета виступили згадані вище панове Кравців, Ласовський та Гординський. Першу доповідь прочитав поет Богдан Кравців, в якій заторкнув майже невідомі факти з поетового життя, як, напр., те, що батько поета називався Кіт і змінив своє прізвище на Антонич. Що Богдан Антонич, загально відомий як лемко, тільки народився на Лемківщині й як син священика жив у Судовій Вишні та до гімназії ходив у Сяноці. Що він почав свою поетичну творчість в націоналістичному журналі, і, не дивлячись на факт, що тематика його творчості була досить відірвана від сучасного йому життя та політичних умовин, був свідомим націоналістом, що живо відгукався на актуальні події, навіть у світових маштабах. Що грав непогано на скрипці та знав усі опери та лібретта до них. Що розумів малярство й писав не лише рецензії на малярські вистави, а й світоглядову статті на малярські теми. Що почав писати ще в гімназії та що наполегливо працював над мовою, щоб не бути провінційним поетом.

Святослав Гординський у своїй змістовній доповіді заторкнув поетичні засоби Богдана Антонича, зокрема його цікаві, парадоксальні епітети.

Володимир Ласовський показав поета в різних масках. А то як досить розгубленого, нежиттєздатного „маминого синка", як філософа й еудита, коли знаходився в товаристві близьких йому товаришів, а зокрема цікаво представив слухачам феноменальну постать поета і його незвичайний спосіб творення. Поетовий творчий процес починався в сні, де поетові з'являлися готові сюжети, які він вранці нашвидку записував в безладних рядках і після пообіднього сну брав на варстат. Дуже дбайливо обточував кожну строфу, придумував безліч варіянтів, синонімів, епітетів, і тоді вже готовий вірш відчитував багато разів близьким приятелям, запитуючи, який варіянт їм найбільше подобається. Очевидно, перепитавши всіх, він писав так, як йому видавалося найвідповідніше.

Після доповідей виступили з читанням поетових творів артистка Евдокія Блавацька та поет Володимир Біляїв. Дуже тепло й з відчуттям вийшов вірш „Лемківщина". В інтерпретації артистки Блавацької явилась перед численно зібраною публікою країна „вівсів та яливцю" в своїй суворій принаді та поетичній величині. Поет Володимир Біляїв в незвичайно інтеліґентний спосіб віддав читанням трьох передсмертних поетових поезій з книги „Зелене Євангеліє" наростання поетичного передчуття смерти, яка й постигла здорового поета якоюсь трагічною несподіванкою. В передачі поета Біляєва з мистецьким наголошенням особливо глибоких місць у цих поезіях публіка змогла відчути провісницьку силу поетичного слова та й оцінити поетичний феномен, яким і являється Антонич.

Письменниця Галина Журба поділилася своїми спогадами про останні дні поетового життя, чим зінтимнила цей вечір і наблизила приявних до людської постаті поета.

О. К

Шість сенаторів домагаються змін в іміґраційній квотній системі

Вашингтон. — 6 сенаторів внесли законопроєкт про зміну іміґраційного закону, який визначає кількість допущених до ЗДА іміґрантів на основі системи квоти для окремих країн. Ці сенатори це 5 республіканських сенаторів: Джекоб К. Джевітс і Кеннет Б. Кітінґ із Ню Йорку, Кліфорд П. Кейс із Ню Джерзі, Ловерет Солтонстолл із Массачусетс і Гаф Скотт із Пенсилвенії та сенатор - демократ із Ореґону — Вейн Морс. Вони вимагають, щоб зорганізувати систему квот, яка оперта є на переписі населення з 1920-го року, і визначити нові квоти, що узглядниювали б перепис населення в 1960-му році. Згідно з запропонованими пропозиціями Президент мав би право використовувати квоти та призначати їх для інших країн. Крім того ті сенатори пропонують допустити до ЗДА 40,000 втікачів поза квотою, головним чином із Куби та з Середнього Сходу і інших держав.

Дрібні торгівці оптимістично дивляться на 1961-ий рік

Ню Йорк. — Виконний віце-президент Крайового Товариства Дрібних Торгівців Гордон Дейкінс, промовляючи на конференції, що займалася бизнесовими проблемами, заявив, що дрібні торгівці оптимістично дивляться на розвиток економіки в цьому році. „Більшість наших членів, казав Дейкінс, погоджуються з тими економістами, які передбачають, що рух в роздрібній торгівлі в 1961-му році збільшиться на один або два відсотки в порівнянні з минулим 1960 роком"! Якщо це здійсниться, то роздрібні торгівці в цьому році продадуть товарів на суму $225 більйонів. Дейкінс висловив занепокоєння тим, що збільшення платні продавцям з одного доляра до $1,25 може спричинити кризу, бо власники крамниць матимуть збільшені витрати на ведення своїх підприємств.

Сенатор Сматерс вніс законопроєкт про створення Міжнародного Банку

Вашингтон. — Сенатор-демократ із Флориди Джордж А. Сматерс вніс законопроєкт про організацію міжнародного банку, який займався б будовою домів в недорозвинених країнах. Цей банк був би приватно-урядовою інституцією, яка допомагала б засновувати в різних країнах ощадностево-позичкові товариства, які заохочували б людей будувати приватні доми та тим способом піднесли б життьовий рівень місцевого населення та місцеву економіку даної країни. На думку сенатора Сматерса уряд президента Кеннеді прихильно поставиться до його проєкту, який, якщо буде здійснений, „скріпить справу волі в цілому світі". Те, що дістьcя в країнах Латинської Америки, розумує сенатор Сматерс, свідчить про те, що найкраще стабілізувати соціяльні відносини тоді, коли люди стануть власниками своїх домів, турбуючися одночасно розвитком господарки в своїх країнах.

В Ель Сальвадор вибухла нова революція

Ґватемала. — В найменшій із середньо - американських держав, Ель Сальвадор, вибухла в минулу середу нова військова революція, яка поки що перейшла безкровно: частина війська збунтувалася і проголосила встановлення нової військової хунти з 5-ох осіб, в тому числі чотири полковники і один консервативний адвокат. Лідером нового правління є полковник Альонза Наваретте, військовий міністер в попередньому — теж військовому — правлінні. Сторонники попереднього уряду буцімто мобілізують свої сили і не є виключене, що між отими двома групами прийде до проливу крови. Нові правителі — це права антикомуністична група старшин. Першим її ділом було арештувати найвидатніших комуністичних аґітаторів в Ель Сальвадоре. У тій малій, густо заселеній і найбільш упромисловленій країні з прикметною для всіх середньо- і південно - американських країн бідністю, соціяльно - політичні розбіжності загострилися внаслідку пляново поширювання соціяльно революційних гасел кубинського диктатора Фіделя Кастра.

През. Касавубу оскаржує Нассера у втручанні до внутрішніх справ Конґа

Об'єднані Нації. Конґолійський президент Жозеф Касавубу, визнаний Об'єднаними Націями за леґального репрезентанта Конґа, вислав до Ради Безпеки ОН скаргу проти З'єдиненої Арабської Республіки за її активне втручання до внутрішніх справ Конґа. Касавубу доказує, що літаки, стаціоновані постійно в З'єдиненій Арабській Республіці, постачають крадькома зброю й амуніцію збунтованим військам з провінцій Орієнталь і Ківу, підлеглим тамошнім провінціяльним ватажкам, що не визнають центральної влади Конґа. Касавубу не вимагав скликання для цієї справи засідання Ради Безпеки, але жадав „розглянути цю справу". Водночас генеральний секретар ОН Гаммершилд оприлюднив свого листа до Касавубу, в якому він наводить опінію своєї Дорадчої комісії в справах Конґа, що неможливо перевести політичне заспокоєння в Конґо шляхом конференції всіх розсварених тамошніх проводирів якщо дехто з найважніших отих конґолійців знаходиться в тюрмі. Тому та Комісія, а з нею і сам Гаммершилд, домагаються привезення з провінції Катанґи в'язненого там Патріса Люмумби та судження його „справедливим судом" із правом оборони. Тим часом не тільки З'єдинена Арабська Республіка, але й Марокко та Індонезія повідомили Гаммершилда, що вони відкликають з Конґа свої континґенти війська. Разом ті континґенти дають 5.000 війська. Поменшення на таку поважну кількість міжнародної 20.000-ої армії ОН висуває нову проблему: як і ким доповнити її. Гадають, що у зв'язку з усіми цими справами швидко знову збереться для справи Конґа Рада Безпеки ОН.

Дораджують Кеннеді краще використовувати природні ресурси країни

Вашингтон. — Комісія для вивчення проблеми природних ресурсів країни передала новому президентові Джанові Ф. Кеннеді звіт про свою працю, в якому дораджують новому урядові краще використовувати та зберігати природні ресурси країни. Комісія, між іншим, пропонує, щоб уряд Кеннеді подбав про збереження води, краще використовував водні збірники для охорони країни проти повіней та для осушування ріллі, поліпшував водні шляхи, засновував нові парки та переводив інші роботи, які збільшували б багатства країни, даючи одночасно працю молоді, яку треба б зорганізувати в окремі корпуси. Комісія пропонує, щоб 87-ий Конґрес подбав про очищення численних рік та про каналізацію тих міст, де вона є незадовільна. Цю комісію очолює конґресмен - демократ із Міссісіпі Френк Е. Смит. Вона складається з 200 членів, які затвердили цей звіт, що його чули і два члени кабінету Кеннеді — секретар внутрішніх справ Стюарт Л. Юдолл і секретар рільництва Орвілл Л. Фріман.

Між ЗДА й Іраком підписано пакт про культурний обмін

Багдад. — Американський амбасадор Джон Джернеґан і іракський міністер освіти ген. Ізмаїл Ібрагім Ареф, який був колись військовим атташе Іраку у Вашинґтоні, підписали у минулий понеділок в столиці Іраку договір про культурний обмін. ЗДА нерадо підписують такі умови і це тільки сьомий з черги такий документ. До цього часу ЗДА підписали подібні такі умови з Совєтами, Західньою Німеччиною, Румунією, Мехіко, Афґаністаном і Ґвінесю. Договір передбачає обмін індивідуальними і збірними прогулянками діячів із різних ділянок культури, зокрема мистецтва. Хоч практично цей договір не матиме великого значення — коментують на Заході — проте він служить як ще одна зовнішня маніфестація покращання іракcько-західних взаємин, тим паче, що підписання того договору відбулось дуже урочисто на спеціяльній церемонії.

Короткі Вістки

● **Совєтський письменник** Анатолій Кузнєцов скаржить до суду французьке видавництво за ніби неправильний переклад одної його повісти та заміненя йому деяких його комуністичних фраз іншими словами. Кузнєцов каже, що інше „проґресивне" видавництво правильно переклало його повість.

● **Девід Пратт**, який важко поранив був південно-африканського прем'єра Верверда та знаходиться все ще під психіятричною обсервацією, пробував втекти, як вели його до дентиста. Він вибіг на вулицю і скрився за реклямовими афішами одної крамниці, але його віднайшли там.

● **Секретар армії передав 19.** січня в форті Мєср в Джорджії членам родин чотирьох американських військових капелянів окремі Медалі за Героїзм, згідно з ухвалою Конґресу. Ці капеляни по геройському згинули 33-го лютого 1943 року на Атлянтику, коли корабель „Дорчестер" сторпедували німці. Капеляни передали свої рятункові пояси, а самі згинули у филях океану. Врятовані вояки бачили, як ті 4 капеляни, між якими були два протестанти, один католик і один жид, тонули у воді, склавши руки до молитви. Ці капеляни, — це Джан П. Вашингтон з Арлінґтону, Н. Дж.; Александер Д. Гуд із Маріону, Індіяна; Джордж Л. Фокс з Джіммену, Вермонт, і Кларк В. Пулінґ із Скенектади, Н. Й.

● **Недавній** секретар Білого Дому Джеймс С. Гаґерті став віце-президентом Амерікен Брод Кестінґ Компані в Ню Йорку.

● **ЗДА** передали підводний човен „Спрінґер" Чілійській Республіці. Церемонія передачі відбулася в корабельні американської фльоти в Сан Франціско.

● **На передмісті Міляна**, центру північно - італійського промислу відбулись в минулий понеділок бурхливі демонстрації двох тисяч довкільних селян, які прийшли до міста протестувати проти спроваджування Італією великої скількости дешевного закордонного консервованого м'яса і масла, яке обнижує місцеві хліборобські продукти. Сотня поліціянтів старалась не допустити демонстрантів до центру міста, при чому було багато ранених по обох сторонах.

● **Чоловік княжни Марґарити**, Антоні Армстронґ - Джонс, почав працювати постійно в Раді індустріяльного плянування в Лондоні. Англійський закон забороняє членам королівської родини займатись платною заробітньою працею, тому й Джонс працює теж безплатно.

● **Грішін**, голова совєтської централі професійних спілок, заявив, що колгоспники діставатимуть окремі нагороди за посилену працю та найкращі успіхи у сільсько-господарській продукції. Большевицькі нагороди мають підштовхнути підсовєтських невільників до „соцзмагання" та підбадьорювати їх пустою газетною реклямою.

● **Канада** веде переговори про продаж СССР 150,000 тонн пшениці, як про це заявив в Палаті Громад канадійський прем'єр Джан Діфенбейкер. „Вір'ю, казав він, що прийде до порозуміння в цій справі".

● **Представник армії** повідомив, що вдався досвід із армійською керованою ракетою „Говк", яка знищила в повітрі керовану ракету „Корпорал" над пустинею в Ню Мексіко. Армія випустила ракету „Корпорал", а „Говк" за кілька секунд її віднайшов і знищив в повітрі. Давніше ця ракета знищила ракети „Литтел Джан" і „Гонест Джан".

● **З Принстонського університету** повідомляють, що 18 студентів із 6-ох коледжів і університетів дістали стипендію, щоб влітi цього року вивчали европейський націоналізм в різних країнах Европи.

● РОЗШУКИ ●

КРЕВНІ
з широких степів України та Північного Сибіру, пошукують свою рідню, яка виїхала до Америки (ЗДА), ще перед першою світовою війною в особах: Михайла МАКОВЯКА, як також ФІҐЕЛЬ шукає сестру Пазю, замужну ФОРТУНА та її мужа Зиґмунта, всі з села Устінов, пов. Лісько, Зах. Україна. Іван ЛЯХВАЦЬКИЙ, прозваний КАБІЙ з села Рівня, Сиверко Андрієвич ЗАГАЧЕВСЬКИЙ, з села Лобізва, пов. Лісько, Зах. Україна. Зголошення прохаємо слати на адресу:
Johan SZWEDA
714 Poplar Street
Philadelphia 23, Pa.

МИХАЙЛО ДЕРКАЧ
просить відгукнутись на його адресу:
1148 Dewey Ave.
Los Angeles 6, California
пана доктора
ІВАНА ЯЦУХ.

В дуже важній справі Марія Андреів пошукує Триполка Володимира, син Анісіловича, рік нар. 1903 в місті Харкові. Він сам, або хто знає місце його перебування хай ласкаво зголосять на адресу: Mary Andreiw, 2205 W. Rice St., Tel: AR 6-3129, Chicago 22, Ill.

ТАРЗАН, ч. 4591. Кривавий рубін.

Тарзан і його компаньйони малощо не втекли, але їм заступила дорогу поява забутого Колпа.

Він жестикулював і кричав до збентежених пігмеїв. — Затримайте зрадників!

А після того він із тріюмфом показав кривавий рубін. — Ваш недоторканий камінь, вимагає їхньої смерти!